

Arkkist. n. 129/14.4.1997

DM

10
a

**RAPORTTI HISTORIALLISEN AJAN MUINAISJÄÄNNÖSTEN
INVENTOINNISTA (AGRICOLA-INVENTOINTI) PERNAJASSA 1996**

Jukka Palm

TURUN YLIOPISTO/MUSEOVIRASTO

Inventointiaika: 13.5.-19.5. 1996

Kunta: Pernaja

Alue: Kirkonkylä ja sen lähiympäristö

Karttalehti: 3021 09 PERNÄ Painovuosi 1962

Kenttätyönjohtaja: fil.yo Jukka Palm

Apulaiset: Gun-Britt Still ja Lars Olenius Pernajan kunnan palkkaamina.

Aikaisemmat inventoinnit:

-Lauri Pohjakallio 1969: Pernajan muinaisjäännösten inventointi

1996 löydöt: Löytöjä ei talletettu

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2. TEHTY TYÖ JA HAVAINNOT	3
3. POIMITUT PELLOT	5
4. YHTEENVETO	6
Lähdeluettelo	7
KOhteet 1-14	8
Liitteet	
1. Luettelo diapositiiveista	
2. Luettelo mustavalkonegatiiveista	
3. Kohteet 1-7, 9-14 peruskartalla	
4. Kohde 8 peruskartalla	
5. Poimitut pellot rekisterikartalla	

1. JOHDANTO

Pernajan kotiseutuharrastajien aloitteesta käynnistettiin keväällä 1996 kunnassa historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi. Kohteiden runsauden tähden pyrittiin rajaamaan tutkimusalue Pernajassa syntyneen Mikael Agricolan vuosisataan ja kirkonkylän ympäristöön. Tavoitteena projektissa on siis kartoittaa Pernajan kirkonkylän 1500-luvun ilmettä. Siitä nimi Agricola-inventointi. Projektin tuloksia on tarkoitus myöhemmin hyödyntää Pernajan matkailullisen profiilin kohottamisessa.

Kenttä- ja jälkityöt tehtiin Pernajan kunnan myöntämän stipendin turvin. Työt suoritti fil. yo. Jukka Palm Turun yliopistosta. Kentällä apuna olivat kunnan palkkaamina kaksi pernejalaista nuorta: Gun-Britt Still ja Lars Olenius. Käytettävissä oli myös Lars Oleniuksen auto. Työ on osa Jukka Palmin praktikum-harjoittelua ja sen valvojina toimivat Turun yliopiston arkeologian professori Jussi-Pekka Taavitsainen ja Turun yliopiston arkeologian dosentti sekä Museoviraston rakennushistorian osaston tutkija Markus Hiekkänen.

Tavoitteena oli paikantaa mahdollisimman monta jatkotutkimuksen kannalta otollista kohdetta. Kaikki havaitut rakenteet merkittiin muistiin riippumatta niiden mahdollisesta ajoituksesta. Myös kohteita, joista ei ole maanpäällisiä merkkejä pyrittiin saamaan kartalle. Tutkimus keskittyi Prästgårdenin ja Torsbyn väliselle alueelle. Pohjoisin tarkastuskohteista oli Jomalberget, ja eteläisin Kasaberget.

Osa kentällä tarkastetuista kohteista valittiin valtioneuvoston ja Uudenmaan maanmittauskonttorin karttamateriaalin, ja osa paikallisten ihmisten antamien vihjeiden perusteella. Pihojen ja metsäsaarekkeiden tarkistuksen ohella suoritettiin intuitiivista pintapoimintaa kohteiden lähellä olevilla pelloilla. Pintapoimitun alueen koko mitattiin askelmitalla ja rakenteiden mittanauhalla. Korkeudet on määritelty peruskartan korkeuskäyrien mukaan.

2. TEHTY TYÖ JA HAVAINNOT

Inventoinnin aikana rekisteröitiin kaikkiaan viisi luonnonkivikellaria, joiden rakentamiseen ei olla käytetty tiiltä tai laastia. Kaikki kellarit sijaitsevat rinteissä. Niiden halkaisija vaihtelee välillä 2-3,5 m ja yhtä lukuunottamatta ne ovat pohjanmuodoltaan nelikulmaisia. Kellarit sijaitsevat Blybergsissä (pohjaltaan pyöreä), Torsbyssä, Hagabölessä (2 kpl) ja kirkon itäpuoleisella harjulla. Samalla harjulla kellarin ja kellotapulien välillä on kaksi epämääräistä kuopannetta, jotka saattavat olla kellareiden jäänteitä.

Talonpohjia tavattiin viidestä paikasta. Sigfridsin tilalla on

muistomerkkien koristaman talonpohjan (Antell 1956:144) lisäksi toinenkin, lähinnä nurkkakivirakenteinen talonpohja. Puutarhassa on runsaan kasvillisuuden peittämiä kivijalkamaisia rakenteita. Präsgårdenissa, nykyisen pappilan pohjoispuoleisessa metsäkkeessä on lohkotuista kivistä ilman laastia laadittu kivijalka.

Baijarsin kestikievaritontilla lienee ajan kanssa mahdollista löytää useampia talonpohjia. Tontilla havaittiin yksi varma nurkkakivirakenteinen talonpohja. Kartoitusta vaikeuttivat useiden modernien kivijalkajäännösten ja kasvillisuuden lisäksi viereiseltä kukkulalta vierineet lohkareet. Tontin nykyinen päärakennus saattaa olla vanhan kestikievarin päällä.

Blybergsissä on käsittelemättömistä kivistä ilman laastia laadittu kivijalka, joka on kivetty kauttaaltaan. Sen yhteydessä on myös em. kellari, kiviaita ja kaksi epämääräistä kiveystä.

Hagabölessä on kahden modernimman talonpohjan välissä lähes kokonaan kasvillisuuden peittämä kivijalka. Näkyvissä siitä on vain yksi sivu.

Paikallisia asukkaita haastatteleamalla selvisi muutaman sellaisen paikallishistoriassa mainitun paikan sijainti, josta ei ollut tietoa nimiarkistossa, tai jota ei ole merkitty peruskarttaan. Näin paikantuivat mestauspaikat (Galgbacken 1 ja 2; Råmanbacken) ja "kirjon eteläpuolella sijaitseva komppanian kokoontumispaikka" (Antell 1956:306).

Mestattujen hautauspaikan, Djupkärretin, (Siren 1965:115; rekisterikartta 3021 09 D 1988) sijainti tarkentui 1906 laaditun kartan perusteella (Uudenmaan maanmittauskonttorin kartta-arkisto B36 14/35).

Historiallisen ajan muinaisjäännösten lisäksi rekisteröitiin kaksi mahdollisesti esihistoriallista kohdetta. Jomalbergetillä sijaitseva hiidenkirnu on mahdollisesti toiminut uhrilähteenä (Reinholm 68:255; Tallgren 1918:75). Ennestään tuntematon röykkiö inventoitiin Torsbybergetin korkeimmalta kohdalta, Mikael Agricolan kotitilan viereiseltä kalliolta. Topografisesti paikka sopisi hautaröykkiölle, mutta se voi olla myös rajaröykkiö.

Kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi tavattiin yksi arkeofyytin kasvupaikka. Kasabergetin länsipuolella, Lisarholmenia vastapäätä sijaitsevilla rantatonteilla kasvaa painolastien mukana kulkeutunutta rohtorastia.

Pintapoiminta ei ollut systemaattista vaan havaittujen jäännösten tai karttamateriaalin perusteella tarkistettiin peltokaistaleita intuitiivisesti ja pistokokeen omaisesti. Valitut alueet käytiin läpi kokonaan edeten kolmen hengen rivissä (väli 2m). Poimitun alueen koko määriteltiin askelmitalla. Rautanauvoja ja -kokkareita,

luita, pajakuonaa tai tiilenpaloja ei kerätty lainkaan. Sen sijaan kaikki liitupiipunkatkelmat ja muotoa säilyttäneet lasitetut punasavikeramiikan ja kivisavikeramiikan palat otettiin lähemmän tarkastelun kohteeksi. Samoin Pernajan kirkon sakastin edustalla sähkötöiden? yhteydessä pinnalle tulleet luunpalat sekä Torsbybergetilää tuulenskaadosta poimitut olkipainanteiset tiilenpalat otettiin talteen. Ei-rautaisia metallilöytöjä olivat tunnistamattomiksi syöpynyt kuparikolikko, lyijykuula, rengas (halk. 2 cm), ristikuvioinen nappi (halk. 16 mm) ja muin tai kattilan korva.

Varmoja keskiaikaisia tai 1500-luvulle ajoitettavia löytöjä ei tehty. Jonkinlaisen kuvan löytöjen esiintymistiheydestä peltoalueilla poiminta kuitenkin antoi. Tiheimmin löytöjä oli pelloilla 2, 3, ja 6. Vähälöytöisimpiä olivat taas 1, 5, 8 ja 9.

Löytöjä ei talletettu rakennushistorian osastolle.

Näytteitä ei otettu.

3. POIMITUT PELLOT

Pelto 1, Blybergs 2, rek. no. 1:41, Ralf Nordin

Poimittu alue n. 1600 m². Ei yhtään liitupiipunkatkelmaa, hyvin vähän punasavikeramiikkaa ja jokunen pala pajakuonaa. Yksi pala harmaata piitä.

Pelto 2, Sigfrids, rek. no. 1:33, Uffe ja Bosse Andersson

Poimittu alue n. 600 m². Pellolla runsaasti pajakuonaa. Alueelta tavattiin (ampumaton?) lyijykuula, muin tai kattilan rautaniitein kiinnitetty ei-rautainen korva, metallirengas (halk. 2 cm) ja metallinappi, jossa keskellä ristikuvio (halk. 16 mm). Lisäksi bolus-koristeista, sisäpinnalta lasitettua ja lasittamatonta punasavikeramiikkaa, neljä liitupiipun katkelmaa sekä yksi musta piinpala.

Pelto 3, Sigfrids, rek. no. 1:33, Uffe ja Bosse Andersson

Poimittu alue n. 2000 m². Varsinkin pellon pohjoispuoliskolla runsaasti pajakuonaa. Lisäksi bolus-koristeista punasavikeramiikkaa ja kolme liitupiipun katkelmaa.

Pelto 4, Sigfrids, rek. no. 1:33, Uffe ja Bosse Andersson

Poimittu alue n. 1200 m². Pellolla oli jonkin verran sekä bolus-koristeista että sisäpinnalta lasitettua keramiikkaa ja yksi liitupiipun katkelma.

Pelto 5, Nybondas, rek. no. 10:17, Guy ja Maria Andersson

Poimittu alue n. 3200 m². Lähes löydötön lukuunottamatta paria sisäpinnalta lasitettua punasavikeramiikan palaa ja tunnistamatonta kuparikolikkoa.

Pelto 6, Kirkonkylä, rek. no. 1:17, Börje Helenius

Poimittu alue n. 200 m². Pellolla runsaasti lasia. Lisäksi bolus-koristeista punasavikeramiikkaa, yhdeksän liitupiipun katkelmaa sekä yksi fajanssihiipun katkelmaa.

Pelto 7, Prästgården, rek. no. 4:16, Saimi Huhtamo

Poimittu alue n. 1500 m². Pellolla hieman punasavikeramiikkaa ja seitsemän liitupiipun katkelmaa.

Pelto 8, Prästgården, rek. no. 4:12, Helena Andersson
4:13, Guy Andersson
4:14, Jarl Nylander

Poimittu alue n. 1800 m². Peter Henrikssonin mukaan pellolle on siirretty maata jostain muualta. Niukkalöytöisestä pellostä löytyi neljä liitupiipun katkelmaa.

Pelto 9, Prästgården, rek. no. 4:21, Snöfrid Pelander

Poimittu alue n. 300 m². Yksi koristeltu liitupiipunkatkelmaa.

Pelto 10, Hemmings, rek. no. 3:47, valtio

Poimittu alue n. 1700 m². Pellolla oli jonkin verran bolus-koristeista punasavikeramiikka, yksi selteripullon pala ja yksi liitupiipun katkelmaa.

4. YHTEENVETO

Jatkotutkimusten kannalta mielenkiintoisimpia kohteita ovat Baijarsin kestikievaritontin ympäristö ja Sigfridsin tilan alue. Molemmilta paikoilta tavattiin kiinteitä rakenteita, joiden tarkempi ajoitus ei ole mahdollista ilman koekaivauksia. Poimituista pelloista tavattiin myös tiheimmin löytöjä juuri em. kohteiden yhteydestä. Lisäksi molemmista tonteista on olemassa historiallista lähteistöä ja ne liittyvät kiinteästi Agricolan aikaisen kirkonkylän ilmeeseen.

Kiinnostava alue on myös kirkon lähiympäristö. Vielä ei havaittu kiinteitä rakenteita, mutta siellä on 1500-luvulta lähtien ollut useita krouveja (Antell 1956:282-3). Potentiaalinen löytöpaikka on kirkon pohjoispuolella sijaitseva kukkula.

Lähdeluettelo:

- Pohjakallio L. 1969: Pernajan muinaisjäännösten inventointi, Museovirasto.
Reinholmin kokoelmat, Museovirasto.
Pernajan nimilaput, nimiarkisto.
- Antell K. 1956: Pernå sockens historia 1, Helsinki.
Siren O. 1965: Pernå sockens historia 2:1, Helsinki.
Suuri kasvikirja III 1980, toim. J. Jalas, Helsinki.
Tallgren A. M. 1918: Suomen kiinteät muinaisjäännökset, Helsinki.

Turussa 27.3. 1997

Jukka Palm

Peruskarttalehti
numero ja nimi 221
PL 9.5.97

8

KOHDE 1

Garpgård, Hagaböle
2 luonnonkivikellaria
x = 6706.28
y = 446.39
z = 20
kivijalka?
x = 6706.30
y = 446.40
z = 15-20
tila n:o 6:21
rhoneg:115440-42
dia:

Kellarit ovat Hagabölentien ja Segersbyntien risteyksen tuntumassa 8 m etäisyydellä toisistaan. Ne on rakennettu itään viettävään rinteeseen Segersbyntien itäpuolelle. Eteläisempi kellari on osittain romahtanut. Sen seinät on rakennettu särmikkäistä ja pöyreäköiksi lohjenneista kivistä. Laastista tai tiilistä ei ole jälkiä. Tilkkeenä on käytetty litteitä kiviä. Kattorakenteista ei ole havaittavissa jäänteitä. Suorakulmaiseen kellariin (2 x 2,2 m) johtaa 1,7 m pitkä käytävä. Suurin syvyys kivirakenteen reunasta kellarin pohjaan on 1,1 m.

Pohjoisempaa kellaria ei ollut mahdollista mitata tarkemmin, koska se on pahemmin romahtanut ja osittain umpeen kasvanut. Kooltaan se on kuitenkin samaa luokkaa kuin eteläisempi.

Kahden 1962 peruskarttaan merkityn talon raunioiden välissä on lähes täysin kasvillisuuden ja ruokamullan peittämä kivijalkamainen rakenne. Siitä on nähtävissä vain yksi reuna. Laastista tai tiilistä ei ole merkkejä.

Maanomistaja Paul Westerlund.

KOHDE 2

Blybergs, Grankulla 2
talonpohja
luonnonkivikellari
2 epämääräistä kiveystä
x = 6704.74
y = 446.12
z = 10-15
tila n:o 1:24
rhoneg:115401-407
dia:

Pohjois-etelä-suuntainen talonpohja (8 x 4,6 m) sijaitsee Blybergsiin kulkevan kulkevan tien itäpuolella ja se näkyy tielle. 30:n m päässä etelässä on muuntaja pellon laidassa. Talonpohja on kauttaaltaan kivetty. Se on ladottu käsittelemättömistä kivistä ilman laastia. Rakenteen päällä on muutama tiili, mutta ne eivät liity siihen kiinteästi.

N. 20 m perustuksesta, rinnettä ylöspäin sijaitsee maakellari. Kellariin johtaa 1,8 m pitkä, 1,2 m leveä ja 0,9 m korkea käytävä. Se on ladottu käsittelemättömistä kivistä ilman laastia. Itse kellari on pyöreä ja halkaisijaltaan 2,5 m. Suurin syvyys on 1,4 m. Kattorakenteista ei ole havaittavissa jäänteitä.

10 m rinnettä ylöspäin on 7,5 m pitkä epämääräinen kiveys. Talonpohjasta 10 m etelään on toinen epämääräinen kiveys. Se on selvemmin pitkulainen ja 10,6 m pitkä. Talonpohjan pohjoispäädystä 10 m itään on L-kirjaimen muotoinen kiviaita.

Maanomistajat Seppo ja Ritva Berg.

KOHDE 3

Torsby, Sigfrids
2 talonpohjaa
kivijalan jäännöksiä
x = 6704.32
y = 446.68
z = 15-20
tila n:o 1:33
rhoneg:115417-20,33-34
dia:

Entuudestaan tunnetun, Agricolan muistomerkeillä varustetun, talonpohjan (Antell 1956:145) lisäksi pihalla on mahdollisesti toinenkin talonpohja (4 x 7 m). Se sijaitsee Anderssonien päärakennuksen luoteispuolella. Talonpohjan eteläpäädyn tuntumassa on leikkimökki. Talonpohja ei ole selkeä kivijalka vaan nurkkakivirakenteinen. Suurin osa kivistä on lähes kokonaan maan sisällä.

Puutarhassa, 20 m päärakennuksesta etelään, on kivijalan jäännöksiä. Ne ovat täysin aluskasvillisuuden peittämiä, mutta erottuvat ympäristöään korkeampina selvästi.

Maanomistajat Uffe ja Bosse Andersson.

KOHDE 4

Torsby, Villa Staffas
luonnonkivikellari
x = 6704.25
y = 446.80
z = 15
tila n:o 1:104
rhoneg:115435-37
dia:

Kellari sijaitsee Torsbybergetin itäpuoleisen metsikön laidassa, aivan pellonreunassa. Sen länsipuolitse kulkee tilan raja ja rajaröykkiö onkin kellarin vieressä. Toinen rajaröykkiö on metsikössä. Voimalinja ylittää Torsbybergetin n. 100 m kellarista etelään. Kellari (3,5 x 3,5 m) on paksun kasvillisuuden peitossa. Vain suuaukko ja yksi nurkka ovat selvästi nähtävissä. Kellari on rakennettu kookkaista (halk. > 50 cm), käsittelemättömistä kivistä ilman laastia. Kivirakenteita ympäröi paksu maavalli. Kattorakenteista ei ole havaittavissa jäänteitä.

Maanomistaja Gudrun Wickström.

KOHDE 5

Kirkonkylä, Baijars
 talonpohjia
 x = 6703.40
 y = 447.33 }nyk. päarak.
 z = 5-10
 tila n:o 1:93
 rhoneg:115429-32
 dia:

Baijarsin kestikievaritontti sijaitsee Pernajan kirkon lounaispuolella. Kirkolta ja Baijarsin päarakennukseen on n. 200 m. Tonttia ei ollut mahdollista kartoittaa tarkemmin käytettävissä olleen ajan puitteissa. Havainnointia vaikeuttivat useiden modernien kivijalkajäännösten ja kasvillisuuden lisäksi tontin pohjoispuoleiselta kukkulalta vierineet lohkareet. Siellä täällä on kuitenkin havaittavissa merkkejä mahdollisesti vanhemmista talonpohjista. Suurin osa vanhemmista talonpohjista lienee jäänyt osittain tai kokonaan nykyisten rakennusten tai modernien kivijalkajäännösten alle.

Päarakennuksen pohjoispuolella on yksi nurkkakivirakenteinen (n. 5 x 12 m) luode-kaakko-suuntainen rakennuksenpohja (rhoneg 115432). Se sijaitsee n. 20 m päarakennuksesta pohjoiseen. Rakennuksenpohjan pohjoispuolella n. 20 m päässä on peruskarttaan (3021 09 PERNÄ 1962) merkityn rakennuksen kivijalka (rhoneg 115429-31).

Maanomistaja Kristina Laitinen.

KOHDE 6

Kirkonkylä
luonnonkivikellari
x = 6703.61
y = 447.54
z = 15-20
2 epämäär. kuopannetta
x = 6703.58
y = 447.55
z = 15-20
tila n:o 1:7
rhoneg:115421-24
dia:

Kellari sijaitsee Pernajan kirkon itäpuoleisella harjulla. Se on hautausmaan kaakkoiskulmalta ja kellotapulilta pohjoiseen vievien teiden risteyksen eteläpuolella, harjun länteen viettävässä rinteessä. Neliskulmaiseen (2 x 2 m) kellariin johtaa 1,5 m pitkä 1 m levyinen kivetty käytävä. Sekä käytävä että kellari on rakennettu pyöristyneistä, käsittelemättömistä kivistä. Tilkkeenä on käytetty pieniä kiviä, ei laastia. Käytävän korkeus on 0,5 m ja itse kellarin 1 m. Vaikka kellari on hyväkuntoinen, ei kattorakenteista ole havaittavissa jäänteitä.

30 m kellarista etelään, kellotapulintuntumassa on vierekkäin kaksi epämääräistä, täyttynyttä kuopannetta, jotka saattavat olla kellarin jäännöksiä. Ne sijaitsevat myös harjun länsirinteessä.

Maanomistaja Sture Enberg.

KOHDE 7

Prästgården
talonpohja
x = 6703.09
y = 447.60
z = 10
tila n:o 1:53
rhoneg:115425-28
dia:

Kivijalka sijaitsee nykyisen pappilan pohjoispuoleisessa metsikössä, n. 60 m pappilan rakennuksesta pohjoiseen. Kivijalka on pohjois-etelä-suuntainen ja kooltaan 17 x 8 m. Kivijalka on tehty särmikkäistä ja/tai lohkotuista kivistä ilman laastia. Se on osittain kasvillisuuden peittämä, mutta pohjoisseinän perustus on hyvin nähtävissä.

KOHDE 8

Gislarböle, Jomalberget,
Hiidenkirnu / Jättegrytan
uhrilähde?
x = 6707.82
y = 443.96
z = >5 m
tila n:o 1:22
rhoneg:115408-409
dia:

Hiidenkirnu sijaitsee Jomalbergetin luoteispäässä, kallioniemen läntisimmässä kärjessä, suoraan mereen laskevan jyrkänteen reunalla. Veden täyttämä kirnu on yli 3 m syvä ja halkaisijaltaan 2,5 - 3 m. Sinne on ilkivaltaisesti vieritetty 3 tai 4 suurta lohkarettä.

Reinholmin kokoelmissa Hiidenkirnu on listattu uhripaikaksi (68:255). Tallgren kutsuu sitä Jumallähdeksi (1918:75).

KOHDE 9

Torsby, Sigfrids; Nybondas,
Torsbyberget
röykkiö
x = 6704.24
y = 446.61
z = 35
tila n:o 1:33 / 10:21
rhoneg:115410-13
dia:

Röykkiö sijaitsee Torsbybergetin huipulla, kaakko-luode suuntaisen kallioharjanteen eteläpäässä olevassa notkahduksessa. Pyöreähkö röykkiö (5 x 4.5 m) on keskeltä pahoin hajoitettu. Paremmin säilynyt reunakiveys on lähes kokonaan sammalen ja ruhotuppaiden peitossa. Suurin osa kivistä on särmikkäitä ja halkaisijaltaan keskimäärin 50 cm.

Kallioharjannetta pitkin kulkee Sigfridsin (1:33) ja Nybondasin (10:21) välinen raja (rekisterikartta 3021 09 C 1988).

Maanomistajat Uffe ja Bosse Andersson tai Guy ja Maria Andersson.

KOHDE 10

Torsby, Djupkärret
mestattujen hautausmaa
x = 6705.10-28
y = 446.28-66
z = 5-10
tila n:o 7:2
rhoneg:115445-46
dia:

Tälle paikalle haudattiin Pernajassa ennen vuotta 1826 mestattujen poltetut jäännökset. Myöhemmin kuolemanrangaistus muutettiin karkoitukseksi Siperiaan (Siren 1965:115-117). Djupkärret sijaitsee nurmeltuneella peltoalueella Hemgårdenin pohjoispuolella, ja kirkolle vievän tien länsipuolella, n. 300 m tiestä. Vuonna 1906 laaditun kartan (Uudenmaan maanmittauskonttorin kartta-arkisto B36 14/35) mukaan Djupkärret paikantuu hieman luoteisemmaksi kuin paikallishistoriassa julkaistu valokuva antaa ymmärtää (Siren 1965:115).

Maanomistajat Sven ja Erna Still.

KOHDE 11

Torsby, Strandvik,
Råmanbacken
mestauspaikka?
x = 6704.00-10
y = 447.10-20
z = 10-15
tila n:o 4:27
rhoneg:115447
dia:

Perimätieto kertoo Pernajan vanhimman mestauspaikan olleen nimeltään Råmanbacken (Siren 1965:114). Pelle Grönqvistin mukaan Råmanbacken sijaitsee kirkolta n. 600 m luoteeseen paikalla, jossa nykyään on valkoinen tiilitalo. Råmanbacken on kirkolta tulevan tien länsipuolella.

Maanomistaja Per-Erik Grönqvist.

KOHDE 12

Torsby, Sandåsa,
Galgbacken 1
mestauspaikka?
x = 6705.16
y = 447.00
z = 35
tila n:o 10:7
rhoneg:115444
dia:

Galgbacken 2
mestauspaikka?
x = 6705.90
y = 447.00
z = 20
tila n:o 1:95
rhoneg:115443
dia:

Råmanbackenin jälkeen mestauspaikka on siirtynyt pohjoisemmaksi, Torsbyn pohjoispuolelle. Se on sijainnut suoraan maantien itäpuolitse kulkevalla harjulla.

Mestauspaikan sijainnista on esitetty kaksi ristiriitaista tietoa. Sirenin mukaan (1965:114-115) Galgplatsen/Galgbacken on ollut harjun (Stegelmalmen) korkeimmalla kohdalla. Paikkaa on 1700-luvulla kutsuttu nimellä Jakobsbacken. Valokuvassa (1965:115) tämä kohta näkyy vain osittain, aivan kuvan vasemmassa reunassa. (Galgbacken 1).

Paikallisen käsityksen mukaan (Herrick Grönqvist, Pelle Grönqvist ja Peter Henriksson) Galgbacken sijaitsi pohjoisempana, kyseisen harjun pohjoispäässä olevalla tasanteella. (Galgbacken 2).

Kummallakin paikalla on nykyään suuri hiekkakuoppa.

Maanomistajat Stefan Ruuth (Galgbacken 2) ja Hans-Erik Kullberg (Galgbacken 1).

KOHDE 13

Kirkonkylä, Karlsberg
sotilaidenkokoontumisalue
x = 6703.00-30
y = 447.00-20
z = <10
tila n:o 1:98
rhoneg:-
dia:-

Antellin mainitsema (1956:) kirkon eteläpuoleinen komppanian kokoontumispaikka lienee Varggårdsbackenin lounaispuolella. Tähän viittaavat metallinilmaisinharrastaja Peter Henrikssonin alueelta tekemät löydöt. Hän on löytänyt mm. kuulaimia, hevosenkenkiä, vyönsolkia (joista yhdessä hevosenpääprofiili koristeena), veitsiä, ruotsalaisia ja venäläisiä kolikoita pääasiassa 1700- ja 1800-luvuilta (vanhin on lyöty 1666), musketinkuulia, sormustimia, pari sileää sormusta ja yhden kantasormuksen, jossa hakaristimäinen kuvio.

Maanomistaja Per Henriksson.

KOHDE 14

Kasaberget
rohtorastin kasvupaikka
x = 6702.35-45
y = 447.50-60
Z = 5-10
tila n:o-
rhoneg:-
dia:-

Kasabergetin länsipuoleisen rannan tonteilla, Lisarholmenia vastapäätä, tavataan rohtorastia (*Anchusa officinalis* L.). Se on kulkeutunut tänne laivojen painolastien mukana.

Rohtorasti on alunperin kotoisin Kaakkois-Euroopasta. Suomessa se on havaittu ensi kerran 1600-luvulla Turun seudulla. Pääosa Suomen rohtorastiesiintymistä sijaitsee Lounais-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Uudenmaan alueelta tunnetaan vain muutama esiintymä. Rohtorastia on käytetty rauhoittavana lääkkeenä ja sitä on myös jonkin verran viljelty. (Suuri kasvikirja III:395-396).

PERNAJA, 13.5. - 19.5. 1996

HISTORIALLISTEN MUINAISJÄÄNNÖSTEN INVENTOINTI

Luettelo diapositiiveista

no.	kuvan aihe	kuvaussuunta	kuvaaja
DIAP 38806.	1. Kivijalka, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	W	Jukka Palm
38807.	2. Kivijalka, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	W	"
38808.	3. Pintapoimintaa kivijalan länsi- puolisella pellolla. Poimimassa Gun-Britt Still (vas) ja Lars Olenius.	E	"
38809.	4. Hiidenkirnu/Jumallähde, Jomalberget x = 6707.82, y = 443.96	N	"
38810.	5. Hiidenkirnu/Jumallähde, Jomalberget x = 6707.82, y = 443.96	N	"
38811.	6. Hiidenkirnu/Jumallähde, Jomalberget Istumassa Lars Olenius. x = 6707.82, y = 443.96	N	"
38812.	7. Røykkiön ehjä reuna, Torsbyberget x = 6704.24, y = 446.61	S	"
38813.	8. Tuulenkaato, josta löytyi tiiltä tai palanutta savea, Torsbyberget. Kaiva- massa Lars Olenius (vas) ja Gun-Britt Still. x = 6704.20, y = 446.70	E	"
38814.	9. Tuulenkaato, Torsbyberget. Kaivamassa Lars Olenius ja Gun-Britt Still. x = 6704.20, y = 446.70	E	"
38815.	10. Tuulenkaato, Torsbyberget x = 6704.20, y = 446.70	E	"
38816.	11. Kellari, kirkon itäpuolinen harju x = 6703.61, y = 447.54	W	"
38817.	12. Kivijalka, Prästgården, itäisempi puoli x = 6703.09, y = 447.60	N	"
38818.	13. Kivijalka, Prästgården, läntisempi puoli x = 6703.09, y = 447.60	NW	"
38819.	14. Kivijalan länsipääty, Prästgården x = 6703.09, y = 447.60	W	"
38820.	15. Kivijalka, Prästgården, taustalla pappilan päärakennus. x = 6703.09, y = 447.60	N	"
38821.	16. Kivijalka, Baijars. Rakennus merkitty 1950-luvun peruskarttaan 3021 09 PERNÅ x = 6703.46, y = 447.28	S	"

D/A N ^o			
38822	17. Kivijalan päällä oleva neliömäinen rakenne, Baijars x = 6703.46, y = 447.28	NE	"
38823	18. Kivijalan länsinurkka, Baijars x = 6703.46, y = 447.28	SW	"
38824	19. Röykkiö, Torsbyberget x = 6704.24, y = 446.61	SE	"
38825	20. Röykkiö, Torsbyberget x = 6704.24, y = 446.61	NW	"
38826	21. Kivijalka, Sigfrids x = 6704.31, y = 446.66	NW	"
38827	22. Mestauspaikka, Galgbacken 1 x = 6705.90, y = 447.00	SE	"
38828	23. Mestauspaikka? , Galgbacken 2 x = 6705.16, y = 447.00	SW	"
38829	24. Mestattujen hautauspaikka, Djupkärr x = 6705.10-28, y = 446.28-66	S	"
38830	25. Mestattujen hautauspaikka, Djupkärr x = 6705.10-28, y = 446.28-66	SW	"
38831	26. Piinauspaikka (Råmanbacken) valkoisen rakennuksen paikalla. Peltikattoisen rakennuksen edustalla oleva syvennys Pitabotten. x = 6704.02, y = 447.10	SE	"
38832	27. Baijarsin kestikievaritontti x = 6703.40, y = 447.33	NE	"

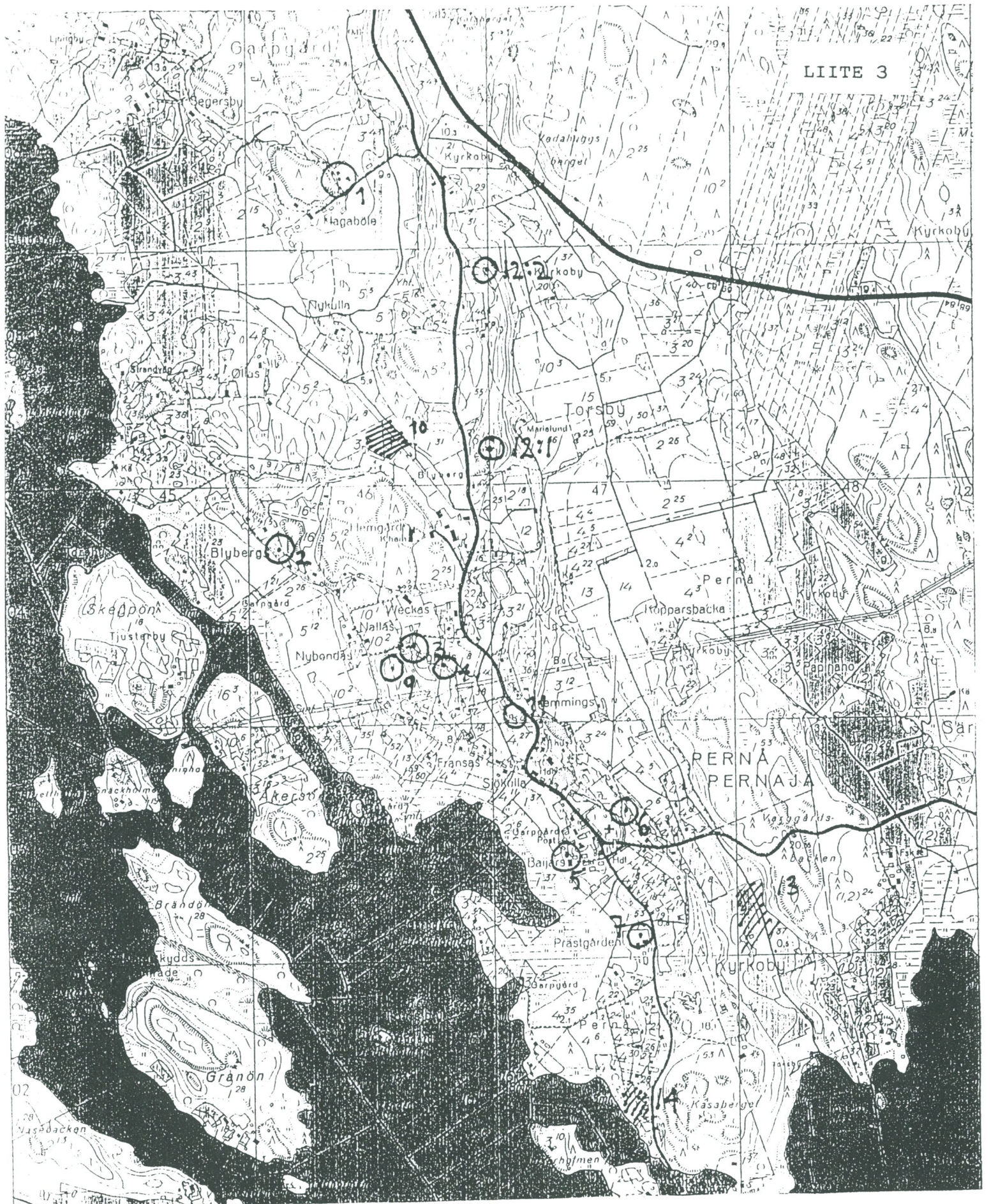
HISTORIALLISTEN MUINAISJÄÄNNÖSTEN INVENTOINTI

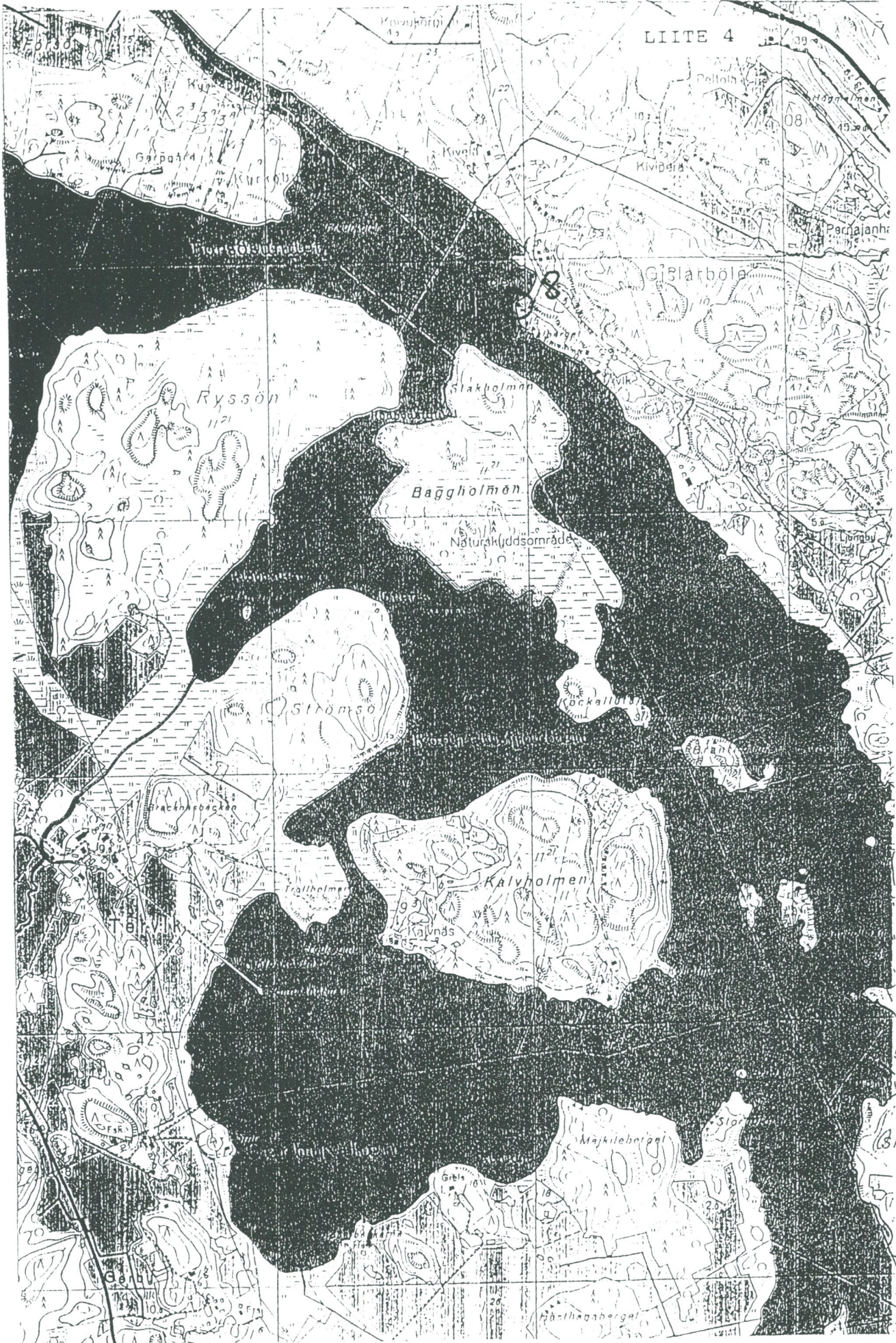
Luettelo mustavalkonegatiiveista

RHO NEG	kuvan aihe	kuvaussuunta	kuvaaja
115401	Talon kivijalka, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	W	Jukka Palm
115402	Talon kivijalka, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	S	"
115403	Kivijalan eteläpääty, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	SW	"
115404	Kellarin suuaukko, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	W	"
115405	Kellari ja käytävä, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	E	"
115406	Käytävän rakenne, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	N	"
115407	Epämääräinen kiveys, Blybergs x = 6704.12, y = 446.74	W	"
115408	Hiidenkirnu/Jumallähde, Jomalberget x = 6707.82, y = 443.96	N	"
115409	Hiidenkirnu/Jumallähde, Jomalberget x = 6707.82, y = 443.96	N	"
115410	Röykkiön ehjä reuna, Torsbyberget x = 6704.24, y = 446.61	S	"
115411	Röykkiö, Torsbyberget x = 6704.24, y = 446.61	SE	"
115412	Röykkiö, Torsbyberget x = 6704.24, y = 446.61	SE	"
115413	Röykkiö, Torsbyberget x = 6704.24, y = 446.61	NW	"
115414	Tuulenkaato, josta löytyi tiiltä tai palanutta savea. Torsbyberget. kaivamassa Lars Olenius (vas) ja Gun-Britt Still. x = 6704.20, y = 446.70	E	"
115415	Tuulenkaato, Torsbyberget x = 6704.20, y = 446.70	E	"
115416	Tuulenkaato, Torsbyberget x = 6704.20, y = 446.70	W	"
115417	Talonpohja, Sigfrids. Leikkimök- ki kiinni eteläpäädyssä. x = 6704.32, y = 446.68	W	"
115418	Talonpohja, Sigfrids. Kuvassa nä- kyvä kivi koillisnurkka. Istumassa Gun-Britt Still. x = 6704.32, y = 446.68	N	"
115419	Agricolan muistomerkit, talonpohja (Antell 1956:145), Sigfrids x = 6704.34, y = 446.67	NE	"

115420	Agricolan muistomerkit, talonpohja (Antell 1956:145), Sigfrids x = 6704.34, y = 446.67	E	"
115421	Kellari, kirkon itäpuolinen harju x = 6703.61, y = 447.54	W	"
115422	Kellari, kirkon itäpuolinen harju, tien vasemmalla puolella. Taustalla kellotapuli. x = 6703.61, y = 447.54	NW	"
115423	2 epämääräistä kuopannetta, mahdollisesti kellarinjäänteitä. Kirkon itäpuolinen harju, taustalla kellotapuli. x = 6703.58, y = 447.55	NE	"
115424	Epämääräinen kuopanne, mahdollisesti kellarinjääne. Kirkon itäpuolinen harju. x = 6703.58, y = 447.55	E	"
115425	Kivijalka, Prästgården, itäisempi puoli x = 6703.09, y = 447.60	N	"
115426	Kivijalka, Prästgården, läntisempi puoli x = 6703.09, y = 447.60	NW	"
115427	Kivijalan länsipääty, Prästgården x = 6703.09, y = 447.60	W	"
115428	Kivijalka, Prästgården. Taustalla pappilan päärakennus. x = 6703.09, y = 447.60	N	"
115429	Kivijalka, Baijars. Rakennus merkitty peruskarttaan 3021 09 PERNÄ 1962. x = 6703.46, y = 447.28	S	"
115430	Kivijalka ja sen päällä oleva neliöliömainen rakenne, Baijars x = 6703.46, y = 447.28	NE	"
115431	Kivijalan länsinurkka, Baijars x = 6703.46, y = 447.28	SW	"
115432	Talonpohja, Baijars. Nurkkakivellä Tuovi Putkonen. x = 6703.44, y = 447.30	W	"
115433	Kivijalka, Sigfrids x = 6704.31, y = 446.66	NW	"
115434	Kivijalka, Sigfrids. Taustalla Uffe ja Bosse Anderssonin kesäasunto. x = 6704.31, y = 446.66	E	"
115435	Kellari, Torsby x = 6704.25, y = 446.80	NE	"
115436	Kellari, Torsby x = 6704.25, y = 446.80	SE	"
115437	Kellari sisäpuolelta, Torsby x = 6704.25, y = 446.80	S	"
115438	Kivijalan pohjoisseinä, Hagaböle x = 6706.30, y = 446.40	NE	"
115439	Kivijalan koilliskulma, taustalla talon perustukset (PK 3021 09 PERNÄ, x = 6706.29, y = 446.42), Hagaböle. x = 6706.30, y = 446.40	N	"

115440	Kellari, Hagaböle x = 6706.28, y = 446.39	NE	"
115441	Kellari, Hagaböle x = 6706.28, y = 446.39	NE	"
115442	Kellari tien oikealla puolella olevassa rinteessä, Hagaböle x = 6706.28, y = 446.39	N	"
115443	Mestauspaikka ?, Galgbacken 2 x = 6705.90, y = 447.00	SE	"
115444	Mestauspaikka ?, Galgbacken 1 x = 6705.16, y = 447.00	SW	"
115445	Mestattujen hautauspaikka, Djupkärr x = 6705.10-28, y = 446.28-66	S	"
115446	Mestattujen hautauspaikka, Djupkärr x = 6705.10-28, y = 446.28-66	SW	"
115447	Mestauspaikka ? (Råmanbacken) valkokoisen rakennuksen paikalla. x = 6704.02, y = 447.10	SE	"

Kirkonkylän alueen inv. 1996

PERNAJA

Agricola - inventointi

13.5. - 19.5. 1996

VALOK. J. PALM

